

громадськістю та сім'єю; етичні норми й правила організації навчання та виховання дітей; норми та правила ведення педагогічної документації.

Повинен уміти: Застосовувати професійні знання в практичній діяльності, здійснювати педагогічний супровід дитини з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання; разом з іншими фахівцями складати та реалізовувати індивідуальну програму розвитку дитини; вести спостереження та аналізувати динаміку розвитку учня; налагоджувати взаємостосунки між усіма суб'єктами навчально-виховної діяльності; займатись посередницькою діяльністю у сфері виховання та соціальної допомоги.

Повинен мати: Розвинені комунікативні та організаційні здібності, здатність співчувати, співпереживати; орієнтації, спрямовані на розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, на творчу педагогічну діяльність; навички вирішення конфліктних ситуацій, співпраці з учителем класу, що допомагає приділити увагу кожному учню під час освітнього процесу.

До того ж, асистент вчителя повинен працювати не лише з однією дитиною, яка має особливі освітні потреби, а й з усім класом або групою. Я вважаю, що асистент вчителя і вчитель – це команда, яка має навчитися працювати разом і не конкурувати між собою.

Хто захоче працювати асистентом учителя або думає, що працювати на цій посаді легко:

З власного досвіду, можу сказати: щоб бути асистентом учителя не достатньо мати просто освіту педагога. Асистент учителя – це людина з великим серцем і душею, яка може вийти в положення у будь-якій ситуації, співпереживати, терпляча та має розуміти дитину. Також варто стати другом для учня, щоб навзаєм отримати повагу і довіру. Бо без цих складників дитина закривається в собі, важко йде на

контакт, що заважає успішному результату в освітньому процесі.

А ще важливо: не забувати, що діти, у яких виникають труднощі з навчанням, потребують набагато більше часу і не потрібно себе картати в тому випадку, коли ви не отримаєте поставлених цілей, робіть це тоді, коли ви доклали мало зусиль та навичок для дитини, які могли б знадобитися їй в нелегкому житті.

Список використаної літератури

1. Асистент вчителя у закладі загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання :навчально-методичний посібник / А. А. Колупаєва та ін. – Харків: Видавництво "Ранок",2019. – 216 с.
2. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивнооу мерехдовищі : навчально-методичний посібник /
3. А. А. Колупаєва, О. М. Таранченко. – Харків: Видавництво "Ранок",2019. – 304с.

Лариса БРОВКО

ТЕХНОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕНСИВНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДІ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Запроваджувана нами технологія організації інтенсивного навчання студентів у відокремленому структурному підрозділі «Хорольський агропромисловий фаховий коледж Полтавської державної аграрної академії» була спрямована на реалізацію наукових ідей доктора педагогічних наук, професора В. Стрельнікова, який має значні напрацювання з означеної проблеми [3–24], і представників його наукової школи – доктора педагогічних наук Л. Лебедик [1–2; 25], кандидата педагогічних наук С. Шарої [25].

Технологія інтенсивного навчання студентів у закладі передвищої освіти побудована на ідеях гуманітарного розвитку особистості [3, с. 7–11; 7, с. 33–35; 8, с. 210–212] як суб'єкта інтелектуального, професійного, особистісного розвитку. Механізмом розвитку особистості є рефлексія як процес розвитку трансценденції, тобто свідомого перетворення людини [14, с. 263–265; 17, с. 127–135; 20, с. 237–241; 25, с. 472–484]. Міжособистісні взаємини в закладі передвищої освіти мають реалізуватися у формі адекватного сприйняття і розуміння викладачем студента і навпаки шляхом налагодження каналів комунікації і конструктивних способів взаємодії [1, с. 74–79; 7, с. 33–35; 9, с. 50–51; 10, с. 25–27; 15, с. 125–131; 18, с. 35–34; 21, с. 203–207; 25, с. 472–484].

До запровадження технології інтенсивного навчання студентів викладачі коледжу готувалися згідно рекомендацій науковців [2, с. 29–33; 11, с. 40–47; 12, с. 314–317; 24, с. 317–321]. Роль викладача на підготовчому етапі полягала у: аналізі й структуруванні основного матеріалу, який складає логічне ядро дисципліни; виборі основних проблем та їх трансформації у проблемні кейси і ситуації; визначенні логіки і методів вирішення виділених проблемних ситуацій, прогнозуванні можливої полеміки з питань, важких для розуміння студентами; компонуванні всього лекційного змісту в цілісну систему знань, методичне забезпечення; прогнозуванні успішності застосування прийомів активізації уваги і мислення студентів [4, с. 59–65; 5, с. 258–264; 13, с. 175–178; 19, с. 240–242; 21, с. 203–207].

Технологія інтенсивного навчання студентів у закладі передвищої освіти дала змогу реалізувати принципи гуманістичної педагогіки [5, с. 258–264; 14, с. 263–265; 15, с. 125–131; 20, с. 237–241; 25, с. 472–484]. Застосоване диференційоване різнорівнєве навчання, коли кожен студент мав можливість оволодіти навчальним матеріалом як у процесі виконання домашніх завдань, так і під час аудиторних занять на різних рівнях – базовому чи поглибленому, але не нижче рівня державного освітнього стандарту. Це оволодіння залежало від здібностей й індивідуальних особливостей особистості студента [1, с. 74–79; 7, с. 33–35; 8, с. 210–212; 23, с. 200–205; 25, с. 472–484].

Основними формами навчальних занять за інтенсивного навчання студентів у закладі передвищої освіти були традиційні – лекція, семінар, практичне заняття тощо, які в умовах інтенсивного навчання набули специфічного окреслення.

Так, лекція у системі інтенсивного навчання із оглядової, пасивної форми організації навчального заняття ставала активною, тобто студенти в обговоренні і творчому осмисленні навчального змісту ставали активними. Зміст лекцій також відбирався на основі рекомендацій науковців [15, с. 125–131; 16, с. 50–57; 22, с. 19–24]. Вона має широкі можливості для інтенсифікації навчально-пізнавальної діяльності студентів, є розгорнутим теоретичним міркуванням, містить в собі елементи розповіді і пояснення, навчати думати, здобувати знання, виховувати особистісні якості. Заняття мають пробудити цікавість до предмету вивчення, озброїти студента необхідними знаннями, допомогти йому зорієнтуватися в основних проблемах [5, с. 258–264; 19, с. 240–242].

Таким чином, для запровадження інтенсивного навчання необхідна ретельна його підготовка, яка потребує від викладача всебічних знань, великої напруги сил і майстерності. В умовах інтенсивного навчання у закладі передвищої освіти підготовчий етап має важливе значення, враховуючи те, що паралельно з викладачем над змістом інтенсивного навчання на доступному йому рівні працює сам студент, готуючи конспекти рекомендованої літератури, виписує в глосарій основні поняття навчальної теми, формулює деякі питання тощо.

Список використаної літератури

1. Копитіна Л. П. Особливості лекції і семінару в умовах інтенсивного навчання у вищих навчальних закладах / Л. П. Копитіна, Л. В. Лебедик // Збірник наукових статей магістрів

спеціальності «Педагогіка вищої школи» ПУЕТ за результатами наукових досліджень 2013-2014 навч. року. – Полтава: ПУЕТ, 2014. – 253 с. – С. 74–79.

2. *Лебедик Леся*. Вимірники педагогічної компетентності викладачів закладів вищої і передвищої освіти / Леся Лебедик // Імідж сучасного педагога. – 2020. – № 1 (190). – С. 29–33.

3. *Стрельніков В. Ю.* Безпека людини в умовах запровадження високоефективних технологій інтенсивного навчання / В. Ю. Стрельніков // Безпека життя і діяльності людини : теорія та практика: збірник наук. праць Всеук. наук.-практ. конф., присвяченої Всесвітньому Дню цивільної оборони та Всесвітньому Дню охорони праці (Полтава, 25-26 квітня 2019 р.) / упоряд., і ред. В. П. Титаренко, А. М. Хлопов. – Полтава: ПНПУ, 2019. – С. 7–11.

4. *Стрельніков В. Ю.* Вітчизняні та зарубіжні теорії інтенсивного навчання дорослих / В. Ю. Стрельніков // Педагогічні науки. – Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2015. – Вип. 64. – С. 59–65.

5. *Стрельніков В. Ю.* Принципи організації системи інтенсивного вивчення правових дисциплін фахівцями з економіки / В. Ю. Стрельніков, Л. Б. Жук // Україна Цивілізація. Том 5. Утвердження українського цивілізаційного простору : духовно-історичні передумови, сучасні тенденції та перспективи розвитку / Карпатський університет імені Августина Волошина; Українська богословська академія ; редкол. : Бедь В. В. (гол. ред.), Гайданка Є. І. (відп. секр.), Урста С. В. та ін. – Ужгород: Видавничий відділ КаУ, 2016. – С. 258–264.

6. *Стрельніков В. Ю.* Застосування інтенсивного навчання у системі підвищення кваліфікації кадрів / В. Ю. Стрельніков // Вивчення та впровадження в Україні іноземного досвіду удосконалення діяльності органів влади: матеріали VI Всеукраїнської наук.-практичної конф. за міжнародною участю (Полтава, 27 листопада 2013 р.). – Полтава: ПолтНТУ, 2013. – С. 198–199.

7. *Стрельніков В. Ю.* Індивідуалізація навчання в системі інтенсивного інформатизованого навчання / В. Ю. Стрельніков // Індивідуалізація навчального процесу на шляху європейської інтеграції вищої освіти України: матеріали міжнародної наук.-методичної конф. (Полтава, 26-27 березня 2009 р.). – Полтава: РВВ ПУСКУ, 2009. – 179 с. – С. 33–35.

8. *Стрельніков В. Ю.* Інтенсивне кооперативне навчання майбутніх фахівців / В. Ю. Стрельніков // Якість вищої освіти : чинники формування конкурентоспроможності випускників : матеріали XXXIX Міжнар. наук.-метод. конф. (м. Полтава, 23-24 січня 2014 р.): у 2 ч. – Полтава: ПУЕТ, 2014. – Ч. 1. – С. 210–212.

9. *Стрельніков В. Ю.* Інтенсивне читання / В. Ю. Стрельніков // Постметодика. – № 1 (11). – 1996. – С. 50–51.

10. *Стрельніков В. Ю.* Можливості модульної освіти для інтенсифікації навчання / В. Ю. Стрельніков // Підготовка соціального педагога на засадах партнерства: матеріали науково-практичної конференції 24 листопада 2015 року / За редакцією М. П. Васильєвої. – Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди. – 2015. – С. 25–27.

11. *Стрельніков Віктор*. Підготовка викладачів до проектування системи інтенсивного навчання / В. Ю. Стрельніков // Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. – 2009. – Вип. 25. – Ч. 1. – С. 40–47.

12. *Стрельніков В. Ю.* Підготовка викладачів на курсах підвищення кваліфікації до впровадження системи інтенсивного навчання / В. Ю. Стрельніков // Цілі сталого розвитку : глобальні та національні виміри : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (5-6 квітня 2017 р.). – К.: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2017. – С. 314–317.

13. *Стрельніков В. Ю.* Підготовка кадрів державної служби у системі інтенсивного електронного навчання / В. Ю. Стрельніков // Вивчення та впровадження в Україні іноземного досвіду удосконалення діяльності органів влади : матеріали IV Всеукраїнської наук.-практичної конф. за міжнародною участю (Полтава, 24 листопада 2009 р.). – Ч. II. – Полтава: ПолтНТУ, 2009. – 188 с. – С. 175–178.

14. *Стрельніков В. Ю.* Принципи інтенсифікації навчання / В. Ю. Стрельніков // Наукова спадщина академіка Івана Зязюна у вимірах сучасності і майбутнього: збірник матеріалів I Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 30-31 березня 2017 року) / ред. колегія: В. П. Андрущенко, В. Г. Кремень, Н. Г. Ничкало; укл. Н. В. Гузій. – Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. – С. 263–265.

15. *Стрельніков В. Ю.* Принципи побудови змістовних модулів в системі інтенсивного навчання / В. Ю. Стрельніков // Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки. – 2016. – № 5. – С. 125–131.

16. Стрельников В. Ю. Проектування змісту навчання з метою його інтенсифікації / В. Ю. Стрельников // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. – Серія : Педагогічні науки. – Старобільськ, 2016. – № 6 (303) жовтень. – Ч. I. – С. 50–57.
17. Стрельников В. Ю. Проектування системи інтенсивного електронного навчання як умови забезпечення системної і фундаментальної підготовки фахівців у контексті інтеграції вищої освіти України до європейського освітнього простору / В. Ю. Стрельников // Вища освіта України. – Дод. 4. – Т. II (14). – 2009. – Тематичний вип. “Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору”. – 556 с. – С. 127–135.
18. Стрельников В. Ю. Проектування системи інтенсивного навчання / В. Ю. Стрельников // Інноваційні технології у професійній підготовці вчителя трудового навчання : проблеми теорії і практики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Полтава, 9-10 жовтня 2008 р.). – Полтава: АСМІ, 2008. – С. 35-42.
19. Стрельников В. Ю. Система інтенсивного електронного навчання магістрів спеціальності «Педагогіка вищої школи» / В. Ю. Стрельников // Якість вищої освіти : сучасні тенденції та перспективи розвитку освітньої діяльності вищого навчального закладу : матеріали ХLI Міжнар. наук.-метод. конф. (м. Полтава, 18-19 лютого 2016 р.). – Полтава: ПУЕТ, 2016. – С. 240–242.
20. Стрельников В. Ю. Теоретичні засади технології інтенсивного електронного навчання / В. Ю. Стрельников // Дидаскал: часопис / О. Ільченко (гол. ред.). – Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2017. – Вип. 17. – С. 237–241.
21. Стрельников В. Ю. Теорії інтенсивного навчання майбутніх викладачів / В. Ю. Стрельников // Сучасні проблеми гуманітаристики : світоглядні пошуки, комунікативні та педагогічні стратегії : Матеріали V Всеукр. наук.-практ. конфер. / Редкол. Бошицький Ю. Л., Чернецька О. В., Українець С. Я. – Рівне: РІКУП НАНУ, 2015. – С. 203–207.
22. Стрельников В. Ю. Технологія інтенсивного електронного навчання : вітчизняний та зарубіжний досвід / В. Ю. Стрельников // Педагогічні науки. – Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2016. – Вип. 66–67. – С. 19–24. – Режим доступу : <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/7513>
23. Стрельников В. Ю. Формування колективного суб'єкта у інтенсивному кооперативному навчанні майбутніх економістів / В. Ю. Стрельников // Науковий вісник ПУЕТ. – Серія: Економічні науки. – 2012. – № 6 (51). – С. 200–205.
24. Стрельников В. Ю. Шляхи підготовки педагогів до проектування технології інтенсивного навчання / В. Ю. Стрельников // Вектори психології - 2019 : матеріали Міжнародної молодіжної наукової конференції (24 квітня 2019 р., м. Харків, Україна). – Харків: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2019. – С. 318–321.
25. Shara Svitlana. The formation of the humanistic position of the student in the educational process / Svitlana O. Shara, Larisa I. Vorona, Iryna O. Kalinichenko, Lesia V. Lebedyk and Larisa M. Olifira // Journal of Intellectual Disability. Diagnosis and Treatment. – Volume 8. – № 3. – 2020. – P. 472–484. <https://www.lifescienceglobal.com/journals/journal-of-intellectual-disability-diagnosis-and-treatment/volume-8-number-3/82-abstract/jiddt/4043-abstract-students-humanistic-position-formation-in-the-educational-process>

Олена СТЕЦЕНКО

РОЗВИТОК ІНДИВІДУАЛЬНОСТІ І СУБ'ЄКТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДІ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

З метою надання методичної підтримки викладачам фахових дисциплін щодо розвитку індивідуальності та суб'єктності кожного студента, у відокремленому структурному підрозділі «Хорольський агропромисловий фаховий коледж Полтавської державної аграрної академії» проводилися семінари, засідання, наради, лекції, бесіди, «круглі столи», психолого-педагогічні практикуми з відповідної тематики.

До відома педагогів доводились поради науковців – Л. Лебедик [23–27], В. Стрельникова [1–22], С. Шарої [27] та ін. щодо формування суб'єктних відносин у коледжі, що передбачає прийняття і сприйняття викладачем індивідуальності та суб'єктності кожного студента, його спрямованість на діалогічну взаємодію. Викладач